

Médium: Dům a bydlení
Název: Kam s elektroodpadem
Datum vydání: 22.10.2008
Autor: Jana Nesvadbová
Rubrika: Ekotéma
Strana: 22

Kam s elektroodpadem

Většinou správně tušíme, že vysloužilé elektrické spotřebiče a přístroje do běžného odpadu nepatří. Často ale tápeme, co si s nimi počít. Kam tedy s elektroodpadem, když ne do popelnice?

Existují čtyři nejjednodušší způsoby, jak se správně a pro nás i přírodu zdravě tzv. elektroodpadu zbavit: 1. V **prodejně** elektrospotřebičů při **nákupu** nového přístroje Podle zákona je každá taková **prodejna** povinná při koupi nového podobného elektrozařízení starý výrobek od zákazníka převzít. Někteří **prodejci** nabízejí i bezplatný odvoz starého spotřebiče, jestliže si u nich spotřebitel pořídí nový.

2. V servisu nebo opravně elektrospotřebičů Pokud už výrobek donesený k opravě nelze opravit nebo by jeho oprava byla nákladnější než **nákup** nového produktu, můžeme jej zanechat v navštívené opravně či servisu. 3. Ve sběrném dvoře Nacházejí se téměř v každé obci. Vysloužilý spotřebič tam stačí pouze donést. Kompletní seznam sběrných dvorů je k dispozici na stránkách www.elektrosrot.cz nebo www.sberne-dvory.cz.

4. E-boxy Pro třídění malých spotřebičů např. fény, rádia, které končí v popelnicích nejčastěji, jsou určeny speciální sběrné nádoby zvané E-boxy. Po celé republice jich je umístěno zhruba 1900 a nejčastěji je nalezneme na obecních úřadech či v budovách nejrůznějších firem. O jejich nejbližším umístění se dozvíme právě na obecním úřadě. Provozovatelem sítě E-boxů je společnost Asekol. Tato společnost letos zkušebně umístila v pěti městech (Karlovy Vary, Kladno, Kralupy nad Vltavou, Písek a Nové Město na Moravě) také stacionární sběrné kontejnery na elektroodpad.

Dalších 20 kontejnerů je nově umístěno v Olomouci.

Proč vlastně máme odpad třídít

Recyklace vysloužilých elektrických spotřebičů a elektrozařízení má dva důvody:

* Některé elektrospotřebiče obsahují nebezpečné složky, které v případě úniku poškozují životní prostředí

* všechny tyto přístroje jsou zdrojem materiálů, které se dají znovu použít.

„Pomocí recyklace elektroodpadu se tak zachrání nezanedbatelné množství drahých kovů, jako je zlato, měď, stříbro a další, které se při výrobě používají. Tyto látky se dají opakovaně používat, protože neztrácejí na kvalitě a nemusejí se pak zbytečně těžit. Podmínkou recyklace ale samozřejmě je, aby se lidé zbavovali elektrozařízení prostřednictvím sítě sběrných míst a neházeli je do popelnic,“ vysvětluje Jan Vrba ze společnosti Asekol, která se zabývá organizací sběru a recyklace vysloužilých elektrozařízení.

Zatím smutná bilance

* Elektroodpad v celosvětovém měřítku tvoří až 5 % hmotnosti pevného domácího odpadu. To je zhruba tolik, kolik se nashromáždí plastových obalů.

*V domácnostech zemí EU se ročně vyprodukuje zhruba osm milionů tun tohoto druhu odpadu a za deset let by to mělo být už 14 milionů tun.

* Obyvatelé Švédska, Norska nebo Dánska přitom ročně odevzdají k recyklaci okolo 15 kg elektroodpadu na osobu a rok. V ČR to v roce 2007 bylo něco málo přes 2,5 kg.

* Podle požadavku Evropské unie musí každý Čech letos odevzdat minimálně 4 kg elektroodpadu, protože jinak hrozí naší republice sankce. „Důvodem současného stavu je stále ještě nízké povědomí občanů o nutnosti třídění elektrospotřebičů a krátká tradice sběru. Systematicky se v České republice začalo se zpětným odběrem elektrozařízení až v roce 2005. V začátcích sběru elektroodpadu ve starých členských státech EU tam byla míra sběru obdobná,“ vysvětluje Jan Vrba ze společnosti Asekol.

Se zářivkami nám to pořád nejde

U nás končí každá druhá zářivka v popelnici. Nejhorší situace je v Praze, kde se do běžného odpadu dostane až 80 % zářivek. Přitom nádoby na odběr zářivek mají ve sběrných dvorech a i **obchodníci** jsou při **nákupu** nové zářivky povinni odebrat od zákazníka starou.

„V Praze 6 jsme spustili pilotní projekt, v jehož rámci jsme umístili speciální sběrné nádoby u **prodejců** elektro, v **supermarketech**, ve školách a na dalších místech. Až zjistíme, jak se projekt osvědčil, chceme síť našich sběrných nádob dále rozšířit,“ říká Zuzana Křenková ze společnosti Ekolamp, která zajišťuje sběr, svoz a zpracování světelných zdrojů a svítidel.

Třídění zářivek není zbytečné. Nejenže každá obsahuje malé množství jedovaté rtuti, která se při recyklaci ekologicky odstraní, ale navíc, u zářivek je až 90 % materiálů možné znovu použít!

Co ještě neumíme

V naší republice jsou nejhůře tříděnými druhy elektrických spotřebičů a zařízení kompaktní a lineární zářivky, fény, kulmy, elektrické hračky a holicí strojky. Téměř polovina těchto přístrojů stále ještě končí v popelnicích.

Co už umíme

Počítače, monitory, videa, DVD a CD přehrávače nebo digitální fotoaparáty už naštěstí nevyhazuje v naší republice do popelnic skoro nikdo. Baterie do koše vážně nepatří!

K nejčastěji produkovaným druhům elektroodpadu patří baterie. Jejich sběrem a likvidací se zabývá společnost Ecobat. Třídění baterií je stejně důležité, jako u ostatních druhů elektrických zařízení. Každý článek obsahuje malé množství jedovatých látek, jako například rtuti. Pokud se baterie dostane do tříděného odpadu, jsou tyto jedovaté látky ekologicky zlikvidovány a zbylé kovy zrecyklovány. Míst, kam můžeme baterie odevzdat, je spousta. Kromě sběrných dvorů to jsou **prodejny** elektrospotřebičů, některé **obchody** s hračkami a především **prodejny** mnoha velkých **obchodních řetězců**: **Delvita, Billa, Albert, Hypernova, Obi, Hornbach** atd.

Kolik přispíváme na recyklaci

z ceny vybraných druhů zboží:

Mobilní telefony, klávesnice, myši	1 Kč
Přenosné přehrávače a rekordéry (mp3, CD, MiniDisc atd.), elektrické a elektronické hračky s LCD displejem apod.	4 Kč
Notebooky, digitální fotoaparáty a kamery, elektrické kytary, kopírky, scannery	10 Kč
Video, DVD přehrávače a rekordéry, domácí kina, herní konzole	30 Kč
TV přijímače a monitory s úhlopříčkou do 55 cm	33 Kč
TV přijímače a monitory s úhlopříčkou nad 55 cm	200 Kč

Foto popis| Sběrná nádoba společnosti Ekolamp určená ke sběru zářivek.

Foto popis| Až 90 procent materiálů obsažených v zářivkách je možné znovu použít. Nesmějí ovšem skončit v popelnici.

Foto popis| Demontáž starého počítačového monitoru.

Foto popis| E-boxy jsou určeny pro třídění drobných vysloužilých elektrických zařízení.

Foto autor| Foto archiv Asekol a Ekolamp

O autorovi| Text Jana Nesvadbová